CSALÁDTÖRTÉNET

Keszthely – Pécs
2011

CSALÁDTÖRTÉNET

Keszthely – Pécs
2011

Felelős kiadó: Prof. Dr. Gőcze Péter
Képanyag: A Gőcze család arhívumából
A képek a Gőcze család tulajdonát képezik.
A könyv anyagának részben, vagy egészben való felhasználása,
csak a szerző hozzájárulásával lehetséges!

Nyomdai munkálatok: Kódex Nyomda Kft.

„Az embernek természete, ösztönös és mindig megújuló igénye, hogy valami képük legyen az elődökről, önmagukról, másokról.”

(Kosáry Domokos)

A FELVIDÉKI GŐCZE FAMILIA KÁLDI ÉS VÁTI ÁGÁNAK TÖRTÉNETE

Szerkesztette:
Dr. Gőcze Rezső

Keszthely — Pécs
2011.

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó 9

I. A szendrői GŐCZE család nemesi címere és annak leírása 11

II. A família felvidéki terjeszkedése 14

III. A család káldi és váti leszármazási ágának krónikája 19

Mellékletek 25

1. Leszármazási táblázatok 27

2. Jegyzetek és rövidítések 33

3. Helységnevek. Részletek „Vas vármegye és Szombathely megyei város általános ismertetése és címtára az 1931-32. évre” c. kiadványából 37

4. Fotók családi eseményekről 43

5. Síremlékek — Régi házak 55

6. Napi családi események feljegyzések 67

ELŐSZÓ

A káldi és a váti GŐCZE család életútjának, terjeszkedésének kutatását Prof. Dr. Gőcze Péter indítványozta.

Kovács Ferenc grafikus és ezen sorok írója által gyűjtött anyag (tények, adatok, események) felhasználásával készült a jelen családtörténeti krónika első és második fejezete. A harmadik rész szövegének forrása a családtagok, (főként a káldi Gőcze Frigyesné) szóbeli közlése és a Vas Megyei Levéltár szolgáltatásainak adalékai.

A kutatás eredményeképpen kiderült, hogy a család nevét a korábbi források helyenként és időszakonként különböző módosulásban említik:

Geőcze-Geöcze-Göcze-Gőcze[1]

A tanulmányozott forrásmunkákból kiderült, hogy minden esetben ugyanarról a családról történt hivatkozás.

Az utónevek között a leggyakoribb az „István” keresztnév.

Keszthely, 2010. október

I. A SZENDRŐI GŐCZE CSALÁD NEMESI CÍMERE ÉS ANNAK LEÍRÁSA.

A szendrői Gőcze család nemesi címere 1582-ből.

„A vért kék udvarában zöld hármas halmon álló daru felemelt jobb lábában kövecset tart, felette jobbról hatágú arany csillag, balról növő ezüst félhold ragyog. Sisakdísz: a vért fölötti sisak koronájából ezüst egyszarvú emelkedik ki. A vértet a szokásos foszladék veszi körül. A takarók kék-arany, vörös-ezüst.”

A SZENDRŐI CSALÁDI CÍMER JELKÉPEINEK ÉRTELMEZÉSE

DARU: Mocsaras területeken élő gázlómadár. Az antikvitásban a tavasz és az életöröm szimbóluma. A régi Görögországban, Indiában és Kínában gyakran utánozták a darvak kör alakú násztáncát a beavatási rítusokban, utalva ezzel az élet és a halál kapcsolatára, körforgására. Kínában a hosszú élet jelképe, s utal a megelégedett öregkorra, a fiúi kegyességre, remeteségre. Népszerű címerállat, ami őrállat szerepéből fakad. Az éberség jelképe: a darvak minden éjjel királyuk köré gyűlnek, majd őrt választanak a pihenő idejére. Az őr fél lábon alszik, emellett egy követ is tart felemelt lábában, hogy el ne aludjon. Ha elaludna, azonnal elejti a követ, melynek koppanása felébreszti őt. Így vált a daru az egyházatyáknál is és a bestiáriumokban az éberség, a hűség és a szerzetesi élet megtestesítőjévé. Ez az éberség vigyáz az egyéb erények megtartására is.

CSILLAG: a csillag a címertanban mindig hatágú, ha nem, akkor erre a címerleírás külön kitér. Elsődleges jelentése a szerencse /többnyire a hadiszerencse/ és a dicsőség. A Bibliában a fénylő csillag az isteni vezetés, útmutatás és pártfogás szimbóluma. Más vonatkozásban jelképezi Szűz Máriát, mint a Tenger Csillagát, aki hazavezérli a hánykolódó hajót, azaz a lelkek útmutatója, „vezérlőcsillaga”.

HOLD: címerekben a holdsarló többnyire megszemélyesített, azaz emberarcú. Alakváltozása miatt az antikvitásban az állhatatlanság, az átalakulás, a növekedés és a termékenység kifejezője. Ciklikus megjelenése és változásai folytán a folyamatosságnak, a biológiai ritmusoknak, az örökkévalóságnak is megtestesítője. Címerekben többnyire mindig azonos irányba fordul a holdsarló, ez a növekvő holdat jelenti, s pozitív értelme van: a növekedést, a megerősödést jelenti, szemben a reménytelenséget kifejező fogyó holddal.

EGYSZARVÚ: /unikornis/: képzelt lény, ábrázolásában a lóra, kecskére is hasonlít, homloka közepéből hosszú, egyenes, spirálisan csavart szarv nő ki, melynek a középkorban varázs- illetve gyógyerőt tulajdonítottak. Az egyszarvú elsősorban a tisztaság, a szüzesség, a hatalom, a szellemi és testi erények jelképe. Az oroszlán ellentétpárja.

A címer mázai: a fémek és színek mindig a heraldika szabályainak megfelelően kerülnek alkalmazásra. Mint minden kultúra, a címertan is a kozmikus világhoz kapcsolja a színeket. Ennek megfelelően szimbolikus jelentéstartalmuk a következő:

FÉMEK:
arany (Nap): értelem, ész, hit fenség, tekintély, erény, erkölcsösség.
ezüst (Hold): bölcsesség, tisztaság, ártatlanság, szemérmesség.

SZÍNEK:
vörös (Mars): hazaszeretet, önfeláldozás, tenni- akarás, nagylelkűség.
kék (Jupiter): elvhűség, állhatatosság, ellenálló-képesség, bizalom.
zöld (Vénusz): szabadság, szeretet, szépség, remény, egészség, boldogság.

II. A FAMILIA FELVIDÉKI TERJESZKEDÉSE

A 16. század második felében a déli ellenség, a török sereg évtizedeken át rendszeresen támadott, s már az északi védvonalat – Komárom-Esztergom-Léva-Tokaj – fenyegette. A várvédelem tagja volt Szendrő vára[2] is.

Kapitánya Gőcze Márton (Capitän der Veste – erősség, vár – Szendrő), aki 1582-ben Rudolf német római császár és magyar királytól (uralkodott 1576-tól 1608-ig) nemességet kapott[3].

Szendrői Gőcze Márton utóda volt Gőcze István, róla tudjuk, hogy 1595-ben a szomszédos Gömör vármegyében fekvő földjét 100 forintért elzálogosította Dósa Tamásnak. Fia, szintén Gőcze István a millénneumi vármegyei monográfiák szerint a családfa élén áll, az alispánnal a vármegye képviseletében s a vármegye javainak védelme érdekében a lengyel király seregének parancsnokával tárgyalt a felszabadító háborúk évében, 1684-ben.

Az írásos forrásokból a szendrői Gőcze család leszármazási rendje részben ismert, s lehetővé teszi néhány jellemző vonás, esemény és tulajdonság felidézését a család múltjából.

A család „nemes”-i jelzőjének jogosultságát több megyei és országos összeírás („Birtokos Urak és Nemesek Tabellái”) is dokumentálja.

Sáros vármegyében Gőcze Sándor 1741-ben igazolta nemességét. Az 1754-55. évi országos összeíráskor Nyitra vármegye nemesei között szerepel Gőcze Mihály és Gőcze Pál, Bars vármegyében Gőcze Antal, Borsodban pedig Gőcze Imre. 1757. július 23-án a „Szendrő városában lakó” Gőcze András három fia –Mihály, Gábor és Rafael – részére kért és kapott Miskolczon nemességüket igazoló bizonyítványt Pozsony vármegyétől. Nagy Iván szerint (Magyarország Családai Czimerekkel, Pest, 1868. 1-8. kötet) a szendrői Gőcze család nemessége Pest vármegyében 1773-ban és 1878-ban hirdettetett ki. Pest vármegye nemes családjai c. kiadványban (írta Kőszeghy Sándor) olvasható, hogy több Gőcze leszármazott pl. az aporkai[4] lakos Gőcze Sándor és Gőcze Antal „Poszony vármegyei bizonyítvány alapján 1828-ban igazolták nemességüket. Ugyanazon alkalommal hirdették ki Gőcze Ferencz és Gőcze István nemességét is. A család nemességét a magyar királyi belügyminiszter 60865/1937 számon igazolta”.

A felvidéki lakosság többsége, s a Gőcze családok zöme is zsellérsorban élt; vagyis kevés földet bíró, robotmunkára késztetett parasztember volt. A 19. század második felében – a jobbágyfelszabadítás megvalósítása után – egyre nőtt az utóbbiak, a csak mezőgazdasági munkát végzők, az úgynevezett napszámosok száma. Az állattartásból, iparűzésből vagy kereskedésből élők egyre gyakrabban választották gyermekeik számára az értelmiségi pályát. A tehetősebb Gőcze családoknak sem volt földbirtoka, a telken kívüli földjüket is inkább árendába (bér-

be) vagy zálogba adták. Szendrői Gőcze Ferencznek, Zemplén vármegye várnagyának, öt fia volt; kettő az egyház szolgálatába állt: József (sz. 1802) Vörösegyházán (Tolna vármegye), Imre (sz. 1804) Bodrogkeresztúron (tokaji járás) volt plébános. Jogvégzett ügyvéd, közszolgálati alkalmazottként dolgozott Gőcze János (sz. 1795) Kaponyán (Zemplén vármegye); Tamás több vármegyei tisztújítás után is maradt levéltáros, később a tokaji kerületben lett alszolgabíró. A megyei várnagy ötödik fiát, Károlyt 1827. október 15-i tisztújításon tiszteletbeli alszolgabíróvá választották, majd a számvevői feladatok ellátásával bízatott meg. Gőcze Károlynak is öt gyermeke volt, egy későbbi utódja egri papnövendék, illetve az egri egyházmegye áldozópapja lett. A híres főpap, Telkessy István egri püspök, -aki a gyászos emlékű trencsényi csta (1708) után is kitartott a felkelés ügye mellett- „Rákóczi Ferenc püspöke" 150 éves jubileuma alkalmával Gőcze Aladár emlékbeszédét (sz.1840, Sátorújhely) az egri egyházmegye 1861-ben kinyomtatta és terjesztette. Gőcze Bertalan (sz. 1832, felesége a Vas megyei Bertha Erzsébet) a Deák-párt híveként „oszlopos tagja" volt az 1860-ban választott megyei bizottmánynak.

A Gőcze családok száma főként a Felvidék nyugati megyéiben nőtt, Bars-, Komárom-, Nyitra- és Pozsony megyékben, de maradtak leszármazottak Zemplén és Borsod vármegyékben is. A gyorsan fejlődő, leendő főváros közelsége szintén hatást gyakorolt az életút megválasztásában.

Házasságkötéseikkel rokoni kapcsolatba kerültek a Felvidék számos családjával:[5] pl. Lónyay család Bereg vm, Bertha család Vas vm, Malonyay család Nyitra vm, Benyovszky család Trencsény vm, Szulyovszky András családja Trencsén vm, Usz György családja Sáros vm, Szörényi György családja Nyitra vm, Leövey család Szabolcs vm, Antalóczy család Bereg vm, Nagy (nagybányai) család Szatmár vm, Kovácsy család Zemplén vm, Nagy (sztankóczi) család Zemplén vm, Thuránszky Gábos családja Liptó vm, Fekete (nagyiváni) család Heves vm, Szepessy (négyesi) család Borsod vm stb.

Zemplén vármegye monográfiájának írója - Borovszky Samu – a mű Irodalom és Tudomány c. fejezetében részletesen ír Geőcze Istvánról, aki a szerző szerint a magyar katonai irodalom egyik alapvető munkása volt. 1836-ban született a Zemplén megyei Baracskán Gőcze János és Szerdahelyi Antónia egyik fiaként. Olaszország felszabadításáért és egyesítéséért harcolt Garibaldi tiszti testőrségének hadnagyaként, majd főhadnagy és századparancsnok lett egy zuáv zászlóaljban. 1864 és 1866 közötti években Brazíliában járt. 1870-ben mint főhadnagy belépett a magyar királyi honvédségbe, s tanított a Ludovika Akadémián is. Századosként vonult nyugdíjba 1884-ben. Szerkesztője volt a tisztképző főiskola Közlönyének és munkatársa több hazai folyóiratnak. Több könyvet is írt utazási és hadászati tapasztalatairól, műveit tankönyvként is hasznosították. Utolsó munkája: A tisztek gyakorlati kiképzése és a harczszerü czéllövés az orosz hadseregben. Pest, 1890.

Írói munkássága miatt is szerepel a már említett megyei monográfiákban a Bacskán[6] 1862-ben született Geőcze Sarolta. „Igen sok szépirodalmi és pedagógiai cikket közölt a lapokban,

de önálló művei szintén jelentékeny számmal vannak". 1892-től 1897-ig Komáromban igazgatója volt az állami polgári leányiskolának. Könyvet írt a magyar társadalom életéről, a hegyeinkről, Velence köveiről, külföldi tapasztalatairól, a Tisza-szabályozó Társulatról, s összegezte pedagógiai tapasztalatait a „Számtani ismeretek a nönevelés szolgálatában" c. munkájában.

Családtörténeti ügyünk iránti buzgalmunkban már a 19. században vizsgálódtunk, holott a korábbi évszázadokban sorsfordító politikai és gazdasági átalakulások, változások történtek országunkban, amelyek persze hatással voltak a tárgyalt családok életére is.

A másfél százados török hódoltság után a 17. század végén országunk (Karlócai béke, 1699.) felszabadult. A megszállt területeken fájdalmas pusztulás következett be.

Vadonná változtak az egykori magas mezőgazdásági kultúrájú tájaink- a vadvizek uralmuk alá vettek egész megyéket. Kártékony növény- és állatvilág vette birtokába a megműveletlenül maradt területeket; elgyepesedett, elhomokosodott a talaj. A magyar lakosság egy századon át, ijedten, félve menekült a hódoltsági terület falvaiból. De nemcsak a szorosan vett hódoltsági terület néptelenedett el, hanem a magyar királyságban is erősen fogyott a népesség. A hódoltságot szegélyező országrészek, így esetünkben a Rába folyó melléke is a felszabadító seregek felvonuló, telelő és élelmező területe volt, később a kuruc-labanc harcok éveiben szintén sokat szenvedett, nem egy helyütt a lakatlanság éppoly nagyméretű volt, mint a hódoltságban. Az élet újraindulásának alapvető feltétele volt a telepítés!

Történelmünkben példa nélküli, nagymérvű elnéptelenedés elsődleges feladattá tette a betelepítést olyan időkben (18. század), mikor Európa országait – nemcsak a fejlettebb zónát, hanem a lassabban mozgó peremzónákat is – gazdasági és kulturális téren egyaránt – a szintemelkedés, a gyarapodás jellemezte. I. Lipót német-római császár és magyar király (uralkodott 1640-től 1705-ig) már 1701-től az idegen betelepülőknek kedvező feltételeket: adó-, vám- és beszállásolás alóli mentességet biztosított. A rendszeres állami- és a nagybirtokosi betelepítések ezreket mozgattak meg, s ettől függetlenül már a század elején megindult a maradék királyi területekről is az anyagiakban szűkölködők és a saját földdel nem rendelkező szegényparasztság bevándorlása is. Hogy a Gőcze család beköltözése (családok?) a Vas megyei Sitkére[7] melyik külső tényező vagy milyen benső indíték, szándék hatására történt - nem tudjuk. Ösztönző lehetett a tágas kissitkei határ; lakosainak száma 1892-ben 615 fő, a határ 4052 kh, de a személyes ismeretség, házasság is. Tény, hogy a sitkei írásos anyagban már a 18. század első évtizedeiben megjelenik a Gőcze családnév. Gőcze Mihály sitkei lakos 1852. november 14-én házasságot kötött a káldi[8] születésű Jankovits Annával, Gőcze József ugyancsak sitkei lakos szintén Káldra nősült: 1856. január 8-án feleségül vette a káldi Horváth Ilonát (lásd az I. számú táblázatot).

A felvilágosodás és a gazdasági fellendülés korát (18. és 19. század) már a 20. század elején háborúk követték, mégpedig történelmünk legvéresebb, embert és népeket pusztító, I. és II. világháború, nyomukban a felfoghatatlan tragédiák és a kényszerű kitelepítéses és lakosságcserés idők jártak.

A győzelemtől megittasult csehszlovákok felújították már az első világháború után meghirdetett eszményüket; a nemzetállam valóra váltását. „Egyetlen jogot biztosítunk a kisebbségeknek – mondta E. Benes, a Csehszlovák Köztársaság elnöke – a tőlünk való távozás jogát… legalább négyszázezer magyarnak el kell tőlünk mennie!" Kimondták a magyarság háborús bűnösségét, jogfosztását, ami lehetővé tette a vagyonelkobzást, az állandó zaklatásokat. Kizárták a magyarokat az állami intézményekből, a munkahelyeken való alkalmazásból, a kártalanításokból, a háborús károk megtérítéséből, a nyugdíj és az állami járulékok folyósításából. Aki nem ment önként, azt deportálták, akár katonai segítséggel is. 1946-ban kezdődött a magyarság kiűzése idegen földre, Csehország Szudéta-vidékére. Márai Sándor naplójában feljegyezte: „A kollektív büntetés, mint nemzetközi gyakorlat a legaljasabb elv, amivel ez a század megajándékozta magát… Az európai erkölcsnek vége."

A deportálások egyik túlélője – vallomása szerint – azért írta le a történteket „… hogy képet adjak a kitelepítésekről, hogy ne legyen elfeledve, lekicsinelve a magyarok meghurcolása."

„1947 januárjában deportáltak minket, mint magyarokat egy Dunaparti kisközségből Karváról. (Karva: Esztergom vm. Párkányi járás 681 lakos, ebből 667 magyar) A községbe vezető utakat elállták a katonák. Sem ki, sem be nem jöhetett senki, megkezdődött az internálás. A mi házunk udvarába is befordult egy nagy teherautó és a katonák elkezdték feldobálni a butorokat, ingóságokat. Anyám sírt. Nem akarta elhinni, hogy apró gyerekekkel télvíz idején ki akarnak telepíteni… Amikor sötétedni kezdett, akkor indult el velünk a teherautó a köbölkuti állomásra. A tetején egy szalmazsákon ültünk. Anyánkhoz bújtunk, aki pokrócba csavarva védett minket a jéghideg havas esőtől, a szeméből egész úton folytak a könnyek.

Az állomáson egy piszkos tehervagonba dobálták be butorainkat. Rajtunk kívül még másik családot is elhelyeztek a vagonba…

Néhány napi fagyoskodás után megérkeztünk a csehországi Zatecba. Kiszállni nem lehetett, mert egykettőre jöttek a gazdák és mustrálgatni kezdtek bennünket; tolmács segítségével megkérdezték hány éves, hány tagú a család stb. Ha a munkaerő megtetszett nekik, a gazda felfogadta a szóban forgó családot legtöbbször mezőgazdasági munkára, ugyanis a gazdák úgy tudták, hogy a magyar családok önszántukból jöttek csehországi munkára.

Ez az egész nem sokban különbözött a rabszolgavásártól!"

A csehszlovák szövetségi állam elnökének rendelete alapján összesen 44129 személyt szállítottak barbár körülmények között Csehországba. A deportálások kíméletlensége és embertelensége mély nyomot hagyott a szlovákiai magyarság tudatában, hisz a kitelepítés a szülőföldről, a családi otthonból való elűzést, a teljes vagyonvesztést jelentette.

Végül a nemzetközi tiltakozások, főleg az Amerikai Egyesült Államok állásfoglalása után már nem lehetett folytatni a kitoloncolásokat, de a csehszlovák fél ragaszkodott továbbra is a magyarság teljes kiűzéséhez, így hivatalos tárgyalások kezdődtek, s hosszas huzavona után létrejött a lakosságcsere-egyezmény, amit mind a hazai, mind a felvidéki magyarság elutasított.

A magyar kormányt erre végül a hivatalok által katonai karhatalmi erő igénybevételével lebonyolított, tömeges méretű csehországi deportálások kényszeríttették.

1947-48-ban a lakosságcsere keretében 22 955 család 85 436 fővel érkezett Magyarországra, Nemeskajalból (kisközség Pozsony vm. galántai járás, 1487 lakos, ebből 1455 magyar nemzetiségű) 67 család érkezett, köztük 11 Gőcze família 30 fővel. Többségük földművelő, de akadt vasutas, hentes és géplakatos kisiparos is. Mindnyájukat Baranya megyei községekben helyezték el, pontosabban Hegyhátmarócon 20, Mágocson 44, s 1-1 személyt kapott Bikal, Nágocs és Tófű település.[9]

III. A CSALÁD KÁLDI ÉS VÁTI ÁGÁNAK LESZÁRMAZÁSI KRÓNIKÁJA

A XVIII. századi nagysitkei (Vas vármegye, sárvári járás) írásbeli anyagában már gyakran szerepel a „Gőcze" családnév, viselőik földnélküli zsellérek. Az 1720. évi összeszámlálásban akad olyan személy is, akinek kevés földje és pár kapás szőlője volt. Ugyanekkor a Zala megyei Tapolcán is említik az írásos források a Gőcze családnevet. A következő évszázad elején (1828-ban) már öt „Gőcze" családot is jeleznek az említett források: csak házuk van, állatot sem tartanak, inkább a kézművességhez, a céhes iparhoz kötődtek, katolikus vallásúak. Ugyanebben az évben már megjelenik a „Götze" családnév is, a négy család mindegyikének van háza, földje, állatokat is tartanak, s evangélikus vallásúak. Szenttamási Babos Lajos: A Sárvárvidéki Körjegyzőség története című művében (Dunántúli Szemle kiadása, 1943.) több „Gőcze" és „Götze" család is szerepel, de az 1800-as évek végétől folyamatosan csak „Gőcze" családokat említ. Nagysitke „vezető emberei" közt olvasható 1793-ban Gőcze Mihály neve, 1902-ben pedig helyettes bíró Gőcze Zsigmond, akinek kb. 30 hold földje is volt. Az 1930-as években több Gőcze család is élt Nagysitkén: biztosítási ügynök volt Gőcze Sándor, a cipész kisiparosok között szerepel Gőcze Sámuel, férfi szabó volt Gőcze Lajos. Hadifogságban volt Gőcze József és Gőcze Lajos, hadirokkantként tért haza az orosz fogságból Gőcze János, a hadiözvegyek sorában szerepelt Gőcze Sándorné és Varga Kálmánné Gőcze Katalin. (Vas vármegye és Szombathely város általános ismertetője és címtára az 1931-32. évre.)

Az egyik nagysitkei Gőcze családból GŐCZE JÓZSEF (Gőcze Mihály és Jankovits Anna fia) Káldra költözik, felesége is káldi születésű: HORVÁTH ILONA (lásd az 1. számú táblázatot). Csak kis házuk van a falu szélén, amelyben hét gyermeket neveltek. Az apa kézműves (cipész) mestersége öröklődik a népes családban; gyermekei közül ketten (Gőcze László és Gőcze Sándor) kézműves, négyen pedig (Gőcze Rudolf, Gőcze József, Gőcze Mária Irma és Gőcze Pál) a kereskedői pályát választotta. Gőcze Rudolf Káldon (Vas megye, sárvári járás) született (1886-1963), a kereskedői szakmát Németújváron (ma: Güssing, Ausztria) tanulta. Mint kereskedő-segéd Dunántúl több városában (többek között Győrben) is dolgozott, majd 1911-től Váton[10] lett önálló fűszer- és vegyeskereskedő. Orosz hadifogságból hazatérve megvásárolta Prádli István földbirtokostól az egyik cselédházat, majd az üzletét italméréssel is bővítette. A szomszédos faluból (Alsószilvágy[11]) feleségül vette a hat gyermekes „nemes" család, Németh László és czomaházi Czoma Teréz leányát, Németh Máriát[12]. Házasságukból öt fiú gyermekük született (lásd 2. számú táblázatot).

Üzletük népszerűségét fokozta, hogy Gőcze Rudolf beszélt németül és oroszul. A Gőcze család káldi nemzedéke tehát kilépett az „ősi" zsellérsorból, önálló iparossá, kereskedővé lépett elő, s közülük többen is polgári életformát teremtettek munkájukkal maguknak, illetve család-

Vát, 1927.
A Gőcze család kertjében

Első sor: *Gőcze Béla,*
Gőcze Laci,
Gőcze Rudi
Középső sor: *Gőcze Rudolfné sz. Németh Mária*
és Gőcze Rudolf
Hátsó sor: *Gőcze István*

juknak. Példáját két testvér is követte; Gőcze József Káldon, Gőcze Pál pedig Vashosszúfalun létesített kiskereskedést. A második nemzedék körében is a kereskedelmi pálya a legnépszerűbb, de szinte mindegyik családnak van már értelmiségi tagja is; így a váti Gőczék közül is volt érettségizett, és egyetemi diplomát szerzett fiú gyermek. Elsőként választott értelmiségi pályát Gőcze István áldozópap (lásd a 2. számú táblázatot). Gőcze István 1914-ben született, a soproni bencés gimnáziumban érettségizett, hittudományi tanulmányait pedig Szombathelyen végezte. Itt szentelték pappá 1939-ben. Segédlelkész (káplán) volt Győrváron és Sárváron, majd hitoktató Sárváron és Szombathelyen. 1947. szeptember 1.-től hittanár a Zalaegerszegi Deák Ferenc Gimnáziumban. A következő évben állásából felmentették; ismét segédlelkész Zalaegerszegen, majd 1949-től Kőszegen. Plébánosként működött Pákán (Zala megye), Babosdöbrétén (Zala megye), Zalalövőn és Körmenden. Mint kerületi esperes plébános és tb. kanonok ment nyugdíjba 1985-ben. Élete utolsó éveit a Székesfehérvári Papi Otthonban töltötte. Két testvére is az értelmiségi pályát választotta.

Devecser, 1957. Gőcze Béláék lakása
Első sor: *Gőcze Béláné sz. Marton Ilonka, Gőcze Péter, Gőcze István, dr. Gőcze Rezsőné sz. Farkas Elvira*
Hátsó sor: *Gőcze Béla és Dr. Gőcze Rezső*

A származási táblákon nem szereplő oldalági rokon család a Fűztőn (Vas megye) élő, illetve élt, Fonyó- és Bokor család (Gőcze József feleségének - Horváth Ilonának - a testvére, Horváth Teréz, felesége Fonyó Péternek, s leszármazottjaik a Bokor család tagjai). A sitkei és a tapolcai Gőcze családok leszármazottjai élnek Baján, Keszthelyen és Győrben is. A győri Gőcze Gézáról (1898. Nagysitke – 1972. Győr) írta életrajzírója a Vas Népe 1983. január 23. számában a „Zsellérből lett polgármester" című tudósításában: „Édesapja a sitkei család elszegényedett ágához tartozott, zselléremberként uradalmi házban lakott. Pár év múlva Kissitkére, innen Sárvárra költözött a család. 1948 októberében Győr város helyettes polgármestere. *(Életrajza: Ki jövőnek vet magot…, Szombathely, 1978.)*

Gőcze Mária Irma – férje Tóth Tibor köcski lakos – fűszer- és vegyeskereskedő Köcskön. Fiuk, Tóth Tibor kereskedőtanonc volt nagybátyja – Gőcze Rudolf – váti üzletében. Gyermeke – szintén Tóth Tibor – vendéglátó szakmát tanult Sárváron, majd önállósult, s panziót működtet Bükön. A családja is itt él.

Az első világháborút követő nyomorúságban egyre többen reménykedtek külföldi, elsődlegesen bécsi kenyérkereseti lehetőségben. A káldi Gőcze család egyik leánya, Gőcze Paula is Bécsben talált munkát, ott ment férjhez; ott lett Pauline Hanák. Idővel meghitt viszony szövődött a félig magyar bécsi és a népes káldi familiák között.

A második világháborút követően külön pályára került az aknazárral és szögesdróttal szétválasztott két ország, ami szüneteltette ugyan a két család közti kapcsolatot is, de megszűntetni nem tudta. Pauline élete végéig Gőcze Paula maradt, habitusa kedvezően hatott gyermekeire is.

Az alsószilvágyi Németh és Czoma családok Vas vármegye őslakosságát alkotó „saját földjét művelő jobbágytalan egytelkes nemesek" sorába tartoztak, akiknek jó része ősfoglalkozású szállás-

birtokosok, királyi birtokadományosok és szabad várjobbágyok leszármazottjai. Vas vármegyében az összeírt nemesek között már a XVI. században, több faluban is előfordul a „Nymeth" családnév, Alsószilvágyon 1735-től szerepel a „Nymeth", s később a Németh család. Nemes Németh Lászlónak 1834-ben fél holdas belső telke, 12 hold szántóföldje, kevés rétje, erdeje és két tehene volt.

A czomaházi Czoma család életútja már pontosabban követhető, mert a Vas Megyei Levéltár őrzi a „Czoma család – Familia Czoma de Czomaháza – iratainak jegyzéké"-t 1542-től 1726-ig, s ebből tudjuk, hogy a XVI. században – valószínű tartva a török terjeszkedéstől – kisebb darab földeket vásároltak a Rába folyótól, illetve Czomaháza pusztától nyugatra fekvő falvakban. A fent említett iratok szerint Alsószilvágyon 1598-ban szerzett földet a Czoma család.

Czomaházi Czoma Györgyöt III. Károly magyar király és német-római császár (1711-1740) 1717. szeptember 15-én kelt adománylevelével és törvényes beiktatással megerősíti nemességében. A nevezett Czoma György egyik leszármazottja, Czoma Ignátz 1809-ben hadnagy a Napóleon ellen összegyűlt nemesi felkelő seregben. Az 1834. évi Vas vármegyei nemesi birtokok összeírásában czomaházi Czoma Ignátznak 50 kh szántóföldje és 1 1/4 belsőtelke volt, de a következő évtized 1844. évi jegyzékében az alsószilvágyi nemesek sorában egyenlő nagyságú földterülettel (belső hely 1/2 hold, 6 hold szántó, 2 1/2 hold erdő, 1/8 rét) csak Czoma János és Czoma Sándor szerepel. Czoma János és családjának archaikus kő síremléke az alsószilvágyi temető jobb oldalának első sorában található. Czoma Sándor 1907-ben, 87 éves korában meghalt, s vele kihalt a czomaházi Czoma család leszármazási vonala, a birtokot Czoma Sándor leányai örökölték és Németh Lászlóné Czoma Terézia gyermekei (lásd a 3. számú táblázatot) gondozták. Czoma János síremléke közelében magasodik a Czoma Anna által 1928-ban állított Mária-szobor. Czoma Jánosnak nem maradt leszármazottja, mindhárom gyermeke korán meghalt. A Czoma Anna által emelt kő sírkeresztjük felirata őrzi emléküket:

„Teréz élt 17 hetet
Sándor 1 ½ évet
Antal 1 évet."

Az előbb említett két család 1878-ban került rokoni kapcsolatba: Németh László fia, szintén NÉMETH LÁSZLÓ ekkor kötött házasságot Czomaházi Czoma Sándor egyik leányával CZOMA TERÉZIÁVAL (lásd a 3. számú táblázatot).

A származási táblázatban nem szereplő, de a családban hagyományszerűen ápolt rokoni kapcsolat volt, illetve van az alább felsoroltakkal is: az alsószilvágyi Németh László testvére volt Németh Paula (Rutichné) szombathelyi óvónő (az alsószilvágyi temetőben nyugszik). Czomaházi Czoma Sándor (lásd 3. számú táblázatot) egyik leánya, Franciska, Novák Kázmér vasúti főtiszt felesége lett, leszármazottjuk Novák Ernő gyermekei: Novák Alíz (Danka Imréné, Pécs) és Novák Gabriella (Negele Tiborné, Pécs). Novák Kázmér leányai: Novák Mária nagyberényi (Somogy vármegye) postahivatal vezetője és Novák Anna Nagysimonyi (Vas vármegye) Oszkó József kántortanító felesége.

Czoma Sándor Janka nevű leánya (1856-1933) Geitner Károly (1850-1885) körjegyző felesége, 29 éves korában megözvegyült, gyermekük – Geitner Ernő (1884-1902) a szombathelyi felsőkereskedelmi iskola tanulója volt. Eltemette testvéreit is, s ő intézte a számos örökös tulajdonát képező családi birtok ügyeit. 1933-ban, 77 éves korában hunyt el. A fentebb említettek nevét az alsószilvágyi temetőben állított fekete gránit emlékoszlopba vésette.

MELLÉKLETEK
(1-6)

1. LESZÁRMAZÁSI TÁBLÁZATOK

1. számú táblázat
A káldi GŐCZE család

Gőcze Mihály *Nagysitke, 1831.10.20. + 1920
oo Káld, 1851.11.14.
Jankovics Anna *Káld, 1828.11.18. +

Gőcze József *Nagysitke, 1855. + 1938.
oo Káld ,1881.02.15.
Horváth Ilona *Káld, 1858.01.17. + 1943

Gőcze Paulina
*Káld, 1882.03.07
+Bécs, 1967.
oo
Hanák Vilmos
*
+

Hanák Paula
*
+Bécs
Hanák Ottó
*
+1988.
Hanák Ödön
*
+1943.
Hanák Frigyes
*
+Bécs,1986.
Hanák Vilma
*
+Bécs

Gőcze László
*Káld, 1884.04.20.
+Káld, 1971.
oo Káld, 1919.
Káldy Gizella
*
+ 1970.

Gőcze Paula
* 1919. +
oo Szombathely
Németh Ferenc
* + 1960.

Gőcze Rózsi
* 1923. +
oo Kápolnásnyék
Kaposy Nándor
* + 1978.

gyermekeik:
ifj. Kaposy Nándor
* + 1974.
Kaposy László

Gőcze László
*Káld,1942. + Káld, 1984.

Gőcze Rudolf
*Káld,1886.12.23
+Budapest,1963.
ooAcsád,1913.09.15
Németh Mária
*Alsószilvágy,1886.
+Vát,1963.

2. sz. táblázat

Gőcze Sándor
*Káld, 1889.08.29
+Káld, 1941.
oo 1920.
Sali Mária Irma
*
+1970

Gőcze Jolán *Káld, 1921.04.17. +1996.4.13.
oo Káld, 1960. Dallos József *1915.06.25. +

Gőcze Sándor *Káld, 1922.07.28. +
oo 1949.09.20 Kalmár Anna *1924.10.02. +2010.06.20
gyermekeik:Gőcze Sándor *1950
Gőcze Zoltán *1954.03.08.

Gőcze Frigyes *Káld,1923.09.17.
oo 1954.10.03 Fehér Mária *1936.05.26.

Gőcze Nelli *Káld,1925.08.15. +
oo Káld, 1948.10.02. Pethő József *1922.10.10 +
*gyermekeik:*Pethő Tibor *1944. +Budapest, 2001
Pethő Györgyi *1949.03.04.
Pethő József *1954.06.28.

Gőcze Sári *Káld, 1927.08.19. +
oo Egyházasfalu, 1951. Horváth Ferenc *1922.+1984.03.

Gőcze Gizella *Káld, 1932.04.10 +
oo Káld,1957.02.15. Szabó Miklós *Káld,1927. +Káld,1991.
*gyermekeik:*Szabó Lívia *1957.05.29.
Szabó Márta *1958.06.10.
Szabó Miklós *1963.05.29.

Tóth Emma
*1921.+1999.
oo Köcsk, 1950.
Szalai József
*1914. +1984.
gyermekeik:
Szalai József *1952.
Szalai Tamás *1954
Szalai Tibor *1954.

Tóth Tibor
*1923. +2005.
oo 1950.
SámsonAranka
*1931.
gyermekük:
Tóth Szabina
*1986.
Tóth Bálint
*1987.

Tóth Tibor
*1952.
oo 1978.
Németh Gabriella
*1956.

Gőcze József
*Káld,1893.01.05
+Káld, 1960.

Gőcze Mária Irma
*Káld, 1895.11.14.
+Köcsk, 1947.
oo 1920.
Tóth József
*1890.
+1974

Gőcze Margit
*1932.
oo 1956.10.03.
Tanai Gyula
*Ikervár, 1929.
+2007
gyermekeik:
Tanai Zsuzsanna
*1957.
Tanai Györgyi
*1963.

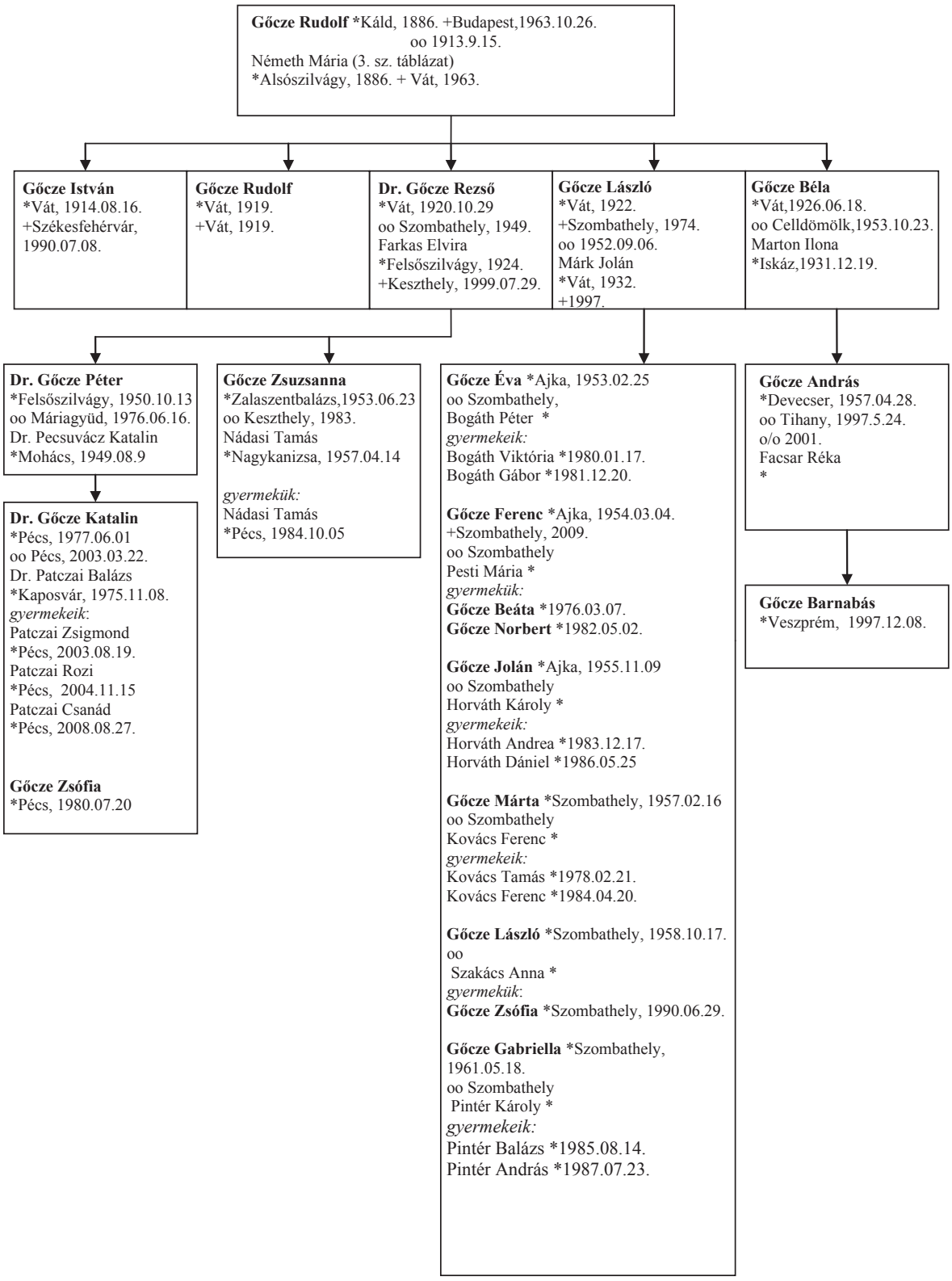
Gőcze Pál
*1929.
+Vashosszúfalu,1986
oo 1955.11.20.
Németh Rozália
*1934.

Gőcze Csaba
* Szombathely
1956.11.25.
oo 1980.
Samu Margit
*
gyermekük:
Gőcze Michelina
*1981.

Gőcze Jutka
*Sárvár, 1960.04.21.
oo 1979.
Varga Márton
*
gyermekük:
Varga Lívia
*1981.

G. Pál
*Káld, 1899.06.29
+Vashosszúfalu, 1984.
oo Káld, 1929.
Tóth Margitta
*
+Vashosszúfalu,1983.

2. sz. táblázat
A váti GŐCZE család

3. sz. táblázat
Az alsószilvágyi NÉMETH és CZOMA család

Németh László
*Alsószilvágy, 1816.06.10. +

Jánosy Katalin
* +

Czoma Sándor
*Alsószilvágy, 1820.02.01.+ Alsószilvágy, 1907.

Margavics Júlia
*Meszlen,1823. + 1902.

Németh László
*Alsószilvágy, 1847.12.18. + Alsószilvágy, 1916.
oo 1878.02.06.
Czoma Terézia
*Alsószilvágy, 1848.05.11. + Alsószilvágy, 1932.

Németh Janka
*Alsószilvágy, +Alsószilvágy,

Németh László
*Alsószilvágy, 1890. +Szombathely, 1931.12.21.

Németh Sándor
*Alsószilvágy, +Alsószilvágy

Németh Kálmán
*Alsószilvágy, 1883. + Alsószilvágy, 1973.

Szele Gizella
* 1894. + 1965.
gyermekük: Németh Kálmán *1922 élt 4 napot

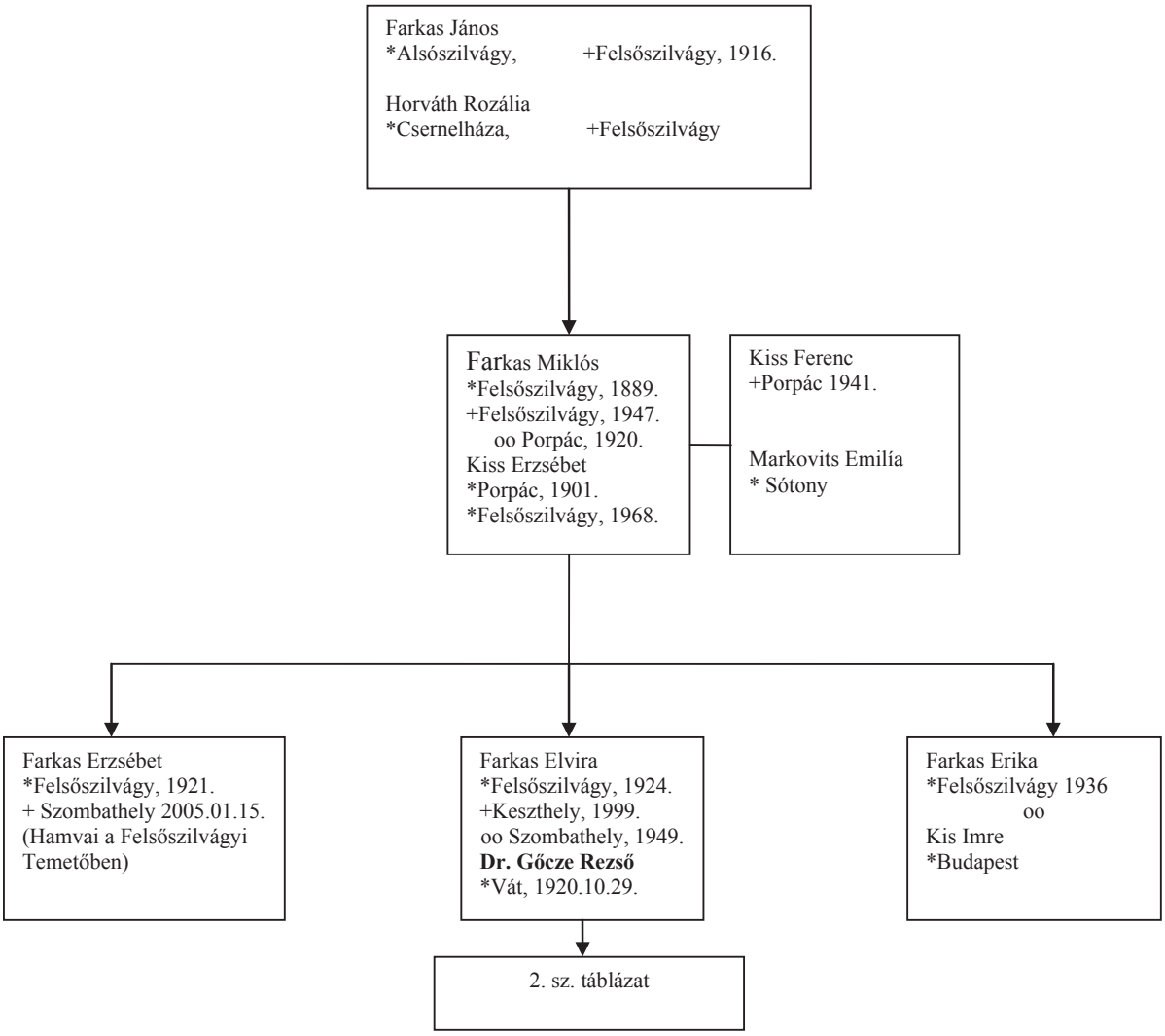
Németh Anna
*Alsószilvágy, 1888.3.28. + Alsószilvágy, 1979. 11.23

Németh Mária
* Alsószilvágy, 1886. + Vát, 1963.
oo 1913.9.15.
Gőcze Rudolf (2. sz. táblázat)
* Káld, 1886. + Budapest, 1963.

Németh Ida
*Alsószilvágy +

Németh Mária Irma
*
Süveges László
* Székesfehérvár
gyermekeik: Süveges László *

4. sz. táblázat
A felsőszilvágyi FARKAS család

5. sz. táblázat
Az alsószilvágyi Czoma család NOVÁK ága

Czoma Ignác * +

Gaál Johanna * +

Czoma Sándor*Alsószilvágy, 1820.02.01. +Alsószilvágy, 1907.

Margarics Júlia *Meszlen, 1823. + 1902.

Czoma Anna *Alsószilvágy, 1842. +Alsószilvágy, 1936.

Czoma Franciska *Alsószilvágy, 1844.05.16. +Alsószilvágy,

Novák Kázmér *

Czoma Teréz *Alsószilvágy, 1848.05.11. +Alsószilvágy, 1932.

Németh László *
gyermekük:
Németh Mária (3. sz. táblázat)

Czoma Janka *Alsószilvágy, 1856. + 1939.

Geitner Károly *1850. + 1885.
gyermekük:
Geitner Ernő *1884. + 1902.

Czoma János *Alsószilvágy, 1811.05.08. +

gyermekeik:
Czoma Teréz *Alsószilvágy
Czoma Sándor *Alsószilvágy
Czoma Antal *Alsószilvágy
(A gyermekek korán meghaltak, emlékükre Czoma Anna állítatott kő sírkeresztet az alsószilvágyi temetőben, ami eredetileg Czoma János sírhelyén állt, de mivel erősen oldalra dőlt, a temető alsó részében lévő Németh László és Czoma Terézia síremléke mögé helyeztetett át.)

Novák Béla *

Novák Mária *

Novák Anna *

Oszkó József *

Novák Ernő
*Acsád, 1894.04.21 +1944.

Pölcz Alice
*Meráno, Olaszország, 1905.01.17. + 2000.12.30

Novák Alíz
*Budapest, 1935.01.27. +Pécs, 2000.11.13.
oo Szombathely, 1958.11.30.
Danka Imre
*Szombathely, 1930.12.25.

Novák Gabriella
*Szombathely, 1938.08.06.
oo Pécs, 1962.05.02.
Negele Tibor
*Pécs, 1928.06.14. +1987.01.21.

Negele Beáta *Pécs, 1964.04.12.

Dr. Bajcsev Sztoján *1961.12.26.

gyermekeik:
Bajcsev Stoján *Pécs, 2004.06.22.
Bajcsev Iván *Pécs, 2006.11.23.

Danka András *Pécs, 1958.06.18.

Hoffer Médea *.

gyermekeik:
Danka Dániel *Pécs, 1980.03.20.
Danka Péter *Pécs, 1988.10.14.

Danka Judit *Komló, 1955.05.22.

Erdei Károly *

gyermekeik:
Erdei Szabolcs *Pécs, 1978.01.18.

Erdei Barbara *Pécs, 1979.06.03.
oo 2009.12.27.
Szalkai János *Budapest.
Gyermeküк:
Szalkai Levente *Budapest,2010.05.30.

Erdei Bálint *Pécs, 1996.01.12.

2. JEGYZETEK — RÖVIDÍTÉSEK

1. Kárpátalján – Ungvártól nem messze – volt (van?) egy kis magyar település Kis-Göcz és „Nagy-Göcz". Több hivatalos kiadványban (Helységnévtárban pl.) közvetlenül a helységnév után zárójelben „Kis-Geöcz" és „Nagy-Geöcz" szerepel. Egy riportban pedig az olvasható, hogy a riport alanya „Kisgeőczén" járt. Nem volt a kutatás része, hogy a nevezett helységnév és a Gőcze családnév között van-e összefüggés, talán majd a leszármazottak közt lesz aki választ fog keresni a kérdésre.

2. **SZENDRŐ:** Mezőváros Borsod vármegyében, a Bódva völgyében, Miskolctól 20 kilométerre északra, 2864 magyar lakossal (1910). Később nagyközség Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 3780 lakossal (1960). Az első országleírás szerint „Régi Vára nevezetes vala, s külömbféle viszontagságokat szenvedett…határja jó, legelője elég, malma helyben, szőlője is van, fája épületre nints; piatza Miskoltzon 4 mértföldnyire". A település gazdag középkori műemlékekben: láthatók a 14. században épült végvárának romjai. Várát, mint végvárat a törökök gyakran támadták. A tizenötéves háború (1593-1606) után a lerombolt várat is újra kellett építeni, de a Rákóczi szabadságharcban ismét feldúlták.

3. Az 1500-as évektől általánossá vált a birtokadományozás nélküli, csupán címeres levéllel történt nemesítés, ami katonáskodáshoz volt kötve. A Gőcze család nemességét Borsod vármegyében 1773-ban, majd Pest vármegyében 1828-ban hirdették ki.

4. **APORKA:** Pest-Pilis-Solt-Kis-Kun vármegye, pesti alsó járás (később ráckevei járás), 1892-ben 862 lakossal. Később – 1959-ben – Pest megye, ráckevei járás 1150 fővel.

5. A felvidéki Gőcze család leszármazottjai a 18. században és a 19. század elején 12 vármegyében (Vas- és Pest vármegyék kivételével) felvidéki településeken 19 családdal létesítettek kapcsolatot házasodással.

6. **BACSKA:** Zemplén megyében a Latorcza folyó mentén, a bodrogközi síkságon fekvő magyar kisközség. Ősrégi besenyő-telep: már a 11. században – I. Endre királyunk (1047-1060) idején – említik az írott források. A 13. században a Gut-Keled nembeli Bacskayak az urai, később több tulajdonosa is volt. 1707-1709 között II. Rákóczi Ferenc három alkalommal is megszállt a faluban. Bacskának református és római katolikus temploma is van. 1910-ben 632, túlnyomórészt magyar lakosa volt, 1920-ig Zemplén megye bodrogközi járásához tartozott, Trianon után a Csehszlovák állam része lett. 1938 és 1945 között ismét Magyarországhoz tartozott. Ma: Bačka, Szlovákia kassai területének községe. Népessége 2001-ben 597 fő, 575 magyar és 18 szlovák. A mai templom fő falai a 15. században épültek, szentélyben ma is látható a Gut-Keled nemzetségből származó Báthoriak címere.

7. **SITKE:** (Kis-Sitke + Nagy-Sitke, a 19. század végén 615+1019 lakossal) Vas vármegye, sárvári járás. Birtokosa, a felsőbüki Nagy család, mindkét településen csinos kastélyt építtetett. Barokk stílusú római katolikus temploma műemlék.

8. **KÁLD:** Vas vármegye, sárvári járás, 1892-ben 1497 lakosa volt. A Káldy család ősi fészke, kastélyuk elpusztult, ma is áll gr. Maróthy László földbirtokos kúriája. Nagyobb birtoka volt a község határában a sárvári Ferenc bajor királyi hercegnek. A falu katolikus temploma 1635-ben épült.

9. A kitelepítésekre utaló idézetek és a számokkal kifejezett adatok lelőhelyei:
   - *A Szlovákiai Magyarok Kényszertelepítésének Emlékezete 1945-1948. Dokumentumgyűjtemény, Komárom 2003. Szerkesztette Szarka László*
   - *László Péter: Fehérlaposok, Szekszárd, 2005. (Az 1947-1948-ban a Dél-Dunántúlra telepített Felvidékiek családi adatait is közli (167-205, 235-236. o.))*
   - *EMLÉKEZZ! (Felvidék 1945-1948) Komárom 2006. Szerkesztette Nemes Andrásné (61-62. o.)*
   - *FÖLDÖNFUTÓK (A Magyarországot érintő kényszertelepítések a második világháborúban) Budapest, 2008. Szerkesztette: Cholnoki Győző. 102. o.*
   - *A Magyar Korona Országainak Helységnévtára (Szerkesztő: Dr. Jakabfalussy József) Budapest, 1892.*

10. **VÁT:** (Váth) Vas megye, szombathelyi járás. „sík területen fekvő ősrégi magyar község.” A terület már a vaskorszakban lakott volt. Első földesura a lukafalvi Zarka Miklós, aki vitézségéért nemességet kapott Károly Róbert királytól (uralkodott 1308-1342). A birtokot a 17. század végén Nádasdy III. Ferenc negyedik fia Nádasdy Tamás (+1734) szerezte meg. Ő kezdeményezte a Váttól 2 km—re fekvő „szentkút forrás” mellett kápolna és szervita kolostor építését, ami 1750-ben fejeződött be. A rendház 1788-ig működött: II. József rendeletileg betiltotta. Napjainkban a rendház romjai sem láthatók. A kápolna a II. világháborúban súlyos sérülést szenvedett. Vát falu templomának építése szintén a már említett Nádasdy Tamás anyagi támogatásával épült, barokk átépítése a 18. század második felében történt. A falu utolsó birtokosa a Csillag család volt. Az állam által megvásárolt birtok tábláin repülőtér létesült. A szentkuti kápolnáról 2000-ben a Tájak, Korok, Múzeumok sorozatban díszes kiadvány (652.) készült.

11. **ALSÓSZILVÁGY:** (ma: Alsó- és Felsőszilvágy = Vasszilvágy) Vas megye, szombathelyi járás („Történelmi múlt nélküli jelentéktelen kis magyar község, szegényebb sorsú lakossággal.)” A 19. század végén 30 házban 215 fő lakott, 1930-ban 313 főnek 42 háza

volt. A népesség 832 kh földön gazdálkodhatott, gabonafélét termelt. A legtöbb földje – 29 kh – a Czoma család gazdaságát öröklő Németh Kálmánnak volt. Földesura, Bezerédy Imre 1918 óta a 975 kh birtok tulajdonosa, gazdaságában malom és szeszgyár is működött. Az 1931/32. évkönyv adatai szerint állatállománya 100 darab marha és 60 darab ló. Hízott marhát és fajlovakat exportált Olaszországba és Svájcba. Rendszeres autóbuszjárat volt a falu és Szombathely között, 1930 júliusától helyben lakó orvosa is volt. A Lövész Egylet mellett 16 tagú „teljes felszereltséggel rendelkező" Önkéntes Tűzoltó Testület is funkcionált 1931-ben Alsószilvágyon.

12. **CZOMAHÁZA:** Vas megye, sárvári járás, puszta Pecöl és Rábakovácsi között, a múlt században beolvadt Rábakovácsiba. Írásos említése a 14. századból lelhető fel. Földesura gróf Batthyány Imre. Összes urbánus földterülete 31 hold. Az itt élő Czoma család jobbágyi állapotból nemeslevél által nemesített volt, vagyis saját földjét művelő jobbágytalan egytelkes nemes. A Vas megyei Alsószilvágyon szereztek földet 1598-ban. Itt, Alsószilvágyon telepedett le a czomaházi Czoma család, s épített átlagos küllemű falusi kúriát (Czoma-ház). A családot a szegényebb sorsú lakosság jómódú „gazdag" családnak tekintette, s nemesi jelzőjük miatt is tisztelte. Az első világháborút követő második évtizedben a háznak már csak három női lakosa (Czoma „kisasszonyok") volt. A II. világháborút előző években üresen állt az örökösök ellentétei miatt. 1945 után államosították, majd az önkormányzat 1973-ban eladta.

13. Az egyházi vonatkozású ismeretek forrása: Hermann Egyed: A katolikus egyház története Magyarországon 1914-ig. München, 1973. 264, 358. o.

RÖVIDÍTÉSEK

*	született	oo	házasságkötés
ág.ev.	evangélikus	ifj.	ifjabb
c.	című	kir.	királyi
kath.	katolikus	pl.	például
m.	magyar	tb.	tiszteletbeli
kh.	kataszrális hold	vm.	vármegye
f.	férj, feleség	sz.	született
hk.	házasságkötés	+	meghalt
id.	idősb		

3. HELYSÉGNEVEK — RÉSZLETEK „VAS VÁRMEGYE ÉS SZOMBATHELY MEGYEI VÁROS ÁLTALÁNOS ISMERTETÉSE ÉS CÍMTÁRA AZ 1931-32. ÉVRE” C. KIADVÁNYÁBÓL

HELYSÉGNÉVTÁR

Tartalmazza az albumban szereplő kisebb települések XIX. századi leírását. A falvakat két múlt századi földrajzi leírásból idézett szöveggel ismertetem: az a) jelzésű szövegrészek Fényes Elek: Magyarország geográphiai szótára. Pest, 1851. c. művéből valók, a b) jelzésű részek pedig a Magyarország vármegyéi sorozat „Vas Vármegye 1898" c. kötetéből. Zárójelben szerepel a községek korábbi megnevezése. A c) jelzés az Új Magyar Lexikonra (Bp. 1959.) utal.

ALSÓSZILVÁGY (ZYLWAGH, ALSÓ-SZILVÁGY, MA: VASSZILVÁGY)

Alsó-szilvágy magyar falu, Vas vármegyében, 174 kath., 28 evang., 5 zsidó lakossal. Földesura Tallián, Gál stb. Ut.p. Szombathely 1 ½ óra.

Alsó-Szilvágy kis magyar község 30 házzal 215 kath. és ág. ev. Lakossal. Postája és távírdája Acsád.

CZOMAHÁZA

Czomaháza már a középkori oklevelekben is szerepel mint Csomafalva, Chamaháza. Mária Terézia korában két telkes jobbágy és egy házatlan zsellér lakta. Földesura Batthyány Imre. Összes úrbéres földterülete 31 hold volt: major Pecöl és Rábakovácsi (Sárvári járás) között. Századunk elején, 1907-ben 65 lakosa volt, majd beolvadt Rábakovácsiba.

Csomaháza kis magyar falu, Vas vármegyébe, 85 kath. lak. Ut. p. Szombathely.

A kötetben nem szerepel Csomaházi puszta, Rábakovácsi és Pecöl között.

FŰZTŰ

Fűztű, magyar falu, Vas vármegyében. 122 kath.lak., parochia (plébánia), szentegyház. Földesura a Megygyesi nemzetség.

Fűztű kis magyar község, melynek összesen 13 háza és 150 r.kath. és ág.ev.lakosa van. Postája Peczöl, távírója Sárvár. Földesura az Eölbey család volt.

KÁLD

Káld magyar falu, Vas vármegyében, a Kemenesalján, utolsó posta Kis-Czel. Lakja 1023 kath., 214 evang., 30 zsidó lakos. kath. parochia, templom. Bora, búzája, fája, legelője elég. Bírja sárvári uradalom és több közbirtokos.

Káld nagy magyar község, 183 házzal és 1497 kath. és ág.ev. lakossal. Postája helyben van és távírója Sárváron. A község temploma 1635-ben épült.

SITKE

Nagy-Sitke magyar falu, Vas vármegyében, 350 kath., 212 evang., 5 zsidó lakosa van. Kat. parochia, szentegyház. Földesura Nagy Sándor. Ut. p. Körmend.

Kis-Sitke magyar falu, Vas vármegyében, 221 kath. lakos. Földesura h. Batthyani. Ut. p. Körmend.

Nagy-Sitke magyar község 110 házzal és 1019 r.kath. és ág.ev. lakossal. Postája helyben van, távírója pedig Sárvár. Kath. temploma 1636-ban épült. Kegyura felsőbüki Nagy Sándor, kinek itt régi kastélya van. Határában római sírok is vannak. Kis és Nagy-Sitke közt egy a török időkből származó oszlop áll, mely most mint határjel szerepel.

VÁT

Váth magyar falu, Vas vármegyében, Sárvár és Szombathely között, 550 kathol., 30 evang. lakossal. Közel a helységhez láthatni egy 1787-ben eltöröltetett servita szerzetet és szentegyházat, melly váthi szentkútnak neveztetik, s mellyet gróf Nádasdy Ferencz koronaőr alapított 1720-ban, s most is az említett nemzettség egy adományos lelkészt tart itt a maga költségén. A szentegyházban látható csudatévő Szűz Máriához népes búcsújárások történnek – írja említett művében Fényes Elek.

Vát, magyar község, 73 házzal és 766 r.kath. és ág.evang. lakossal. Postája van, távírója Acsád. A község határában vaskori sírhalom van. Az ugyanitt levő Szentkútnál egy régi servita (pálos) kolostor romjai láthatóak. Földesurai a Nádasdyak voltak.

FELSŐSZILVÁGY

Felsőszilvágy magyar falu 43 házzal és 336 lakossal. Vallásuk r.kath. és ág.ev. Postája és távírója Acsád. Kath. temploma nagyon régi. A község a Szombathely-soproni vasút mellett fekszik. Földesura a Tallián család volt.

CHERNELHÁZADAMONYA

Chernelházadamonya, Vas megye, sárvári járás 420 lakossal. Chernelháza és Damonya községek egyesítésével jött létre. Barokk stílusú kastélya műemlék. (Új Magyar Lexikon Bp., 1959)

SÓTONY

Sótony, Vas vármegye, sárvári járás 121 házzal és 798 magyar lakossal. Vallásuk r.kath. Postája Nyőgér, távírója Sárvár. Kath. temploma 1874-ben épült. Lakosai a kosárkötést, mint jövödelmező háziipart űzik.

VAS VÁRMEGYE
ÉS
SZOMBATHELY MEGYEI VÁROS
ÁLTALÁNOS ISMERTETŐJE ÉS CÍMTÁRA
AZ 1931-32. ÉVRE

A fenti kiadványban a ma élők felmenőinek életrajzi adatai is megtalálhatóak.

KÁLD

„Cipészek: ….Gőcze László, Gőcze Sándor….”
(Mindketten a váti Gőcze Rudolf testvére)

„Fűszer- és vegyeskereskedők: …Gőcze József…”
Káldon szül. 1883-ban. Szakmáját Kőszegen tanulta, dolgozott Bpesten is. 1920-30-ig a helyi Hangya vezetője volt, majd önállósította magát, illetve Rudolf fivére üzletét vezeti. 1915-ben bevonult a 18.honv.gy.e-hez, orosz-román-francia frontokon harcolt, kétszer sebesült. Bronz vit. érem és Károly császári kereszt tulajdonosa. (A váti Gőcze Rudolf testvére)

VÁT

„Fűszer- és vegyeskereskedők: Gőcze Rudolf…
Káldon 1886-ban született. Szakmáját Németujváron tanulta. 1903-ban szabadult fel. Mint segéd az ország több városában dolgozott. 1911-től helyben önálló fűszerkereskedő, trafik- és italmérési engedélye is van. Háborúban az orosz harctéren küzdött, fogságba esett, ahonnan 1918-ban jött haza.

„Italmérők, kocsmárosok és vendéglősök: …Gőcze Rudolf…”
(Gőcze István, Rezső, László és Béla apja)

ALSÓSZILVÁGY

„Földbirtokosok: ...Németh Kálmán...
Helyben, 1883-ban született, iskoláit is helyben végezte. Testületi és iskolaszéki tag. Háborúban az orosz fronton harcolt, 1918-ban szerelt le. Kis ezüst, bronz vitézségi érem és Károly császár kereszt tulajdonosa."
(Gőcze Rudolfné sz. Németh Mária testvére)

FELSŐSZILVÁGY

„Községi elöljáróság: ...Farkas Miklós...
Helyben született, 1917-től önálló gazdálkodást folytat 70 kh. földjén. Vármegyei Gazdasági Egyesület, községi képviselő testület, iskolaszéki, vármegyei törvényhatósági bizottsági tag, négy éve h.bíró. Háborúban küzdött a román harctéren, ahol lábtörést kapott. 1916-ben felmentették.

„Földbirtokosok: ...Farkas Miklós...
(Dr. Gőcze Rezsőné sz. Farkas Elvira apja)

PORPÁC

„Földbirtokosok: ...Kiss Ferenc 41 kh..."
(Dr. Gőcze Rezsőné sz. Farkas Elvira nagybátyja)

Jelen kiadványunkban említett személyek társadalmi helyzetéről, közéleti szerepéről tájékozódhatunk a XIX. század végén megjelent megyei monográfiákból is. Magyarország Vármegyéi, Budapest 1895-1896. (Milleneumi sorozat)

4. FOTÓK CSALÁDI ESEMÉNYEKRŐL

Novák Mária, Novák Anna, Czoma Franciska, Novák Ernő, Novák Béla, Novák Kázmér

Vát, 1936 nyara ***Gőcze család és vendégei a család házának verandáján***

Ülnek: *Nagysimonyi tanító, Gőcze Béla, Gőcze István „kispap”, Oszkó Józsefné sz. Novák Anna, Gőcze Rudolfné sz. Németh Mária, Gőcze Rudolf, Poór Bertalan „kispap”, Erdélyből áttelepült nagysimonyi család leánya, Oszkó József nagysimonyi ig. tanító;*
Állnak: *Gőcze Rudi és Gőcze Laci*

Alsószilvágyi ház előtt:

Németh Anna, Gőcze István „kispap”, Czoma Anna, Oszkó Józsefné sz. Novák Anna, Novák Ernőné sz. Pölcz Aliz, Németh Kálmánné sz. Szele Gizella

Pécs, 1975. Pécsi Orvostudományi Egyetem udvara 1975-ben végzettek doktorrá avatása után

Negele Tiborné sz. Novák Gabriella, Negele Bea, Negele Tibor, Dr. Gőcze Rezső, Gőcze Frigyesné sz. Fehér Mária, Dr. Gőcze Péter, Gőcze Frigyes, Gőcze Zsuzsanna, Dr. Gőcze Rezsőné sz. Farkas Elvira, Gőcze István, Farkas Erzsébet

Gőcze László és Gőcze Lászlóné sz. Márk Jolán családja,
Vát 1964: G. Éva, G. Ferenc, G. Jolán, G. Márta, G. László és G. Gabriella

Gőcze István
körmendi kertjében
kanonokká történt
kinevezése után

Gőcze Katalin érettségi ballagása *Pécs, 1996.:*
Gőcze Péterné szül. Pecsuvácz Katalin, Gőcze Zsófia, Gőcze Rezsőné sz. Farkas Elvira,
ifj. Nádasi Tamás, Gőcze Katalin, Farkas Erzsébet, ifj. Nádasiné Gőcze Zsuzsa, Gőcze Péter, ül.: Pecsuvácz Mária

2004 Pécs: Gőcze Péter és Gőcze Péterné sz. Pecsuvácz Katalin, első unokájukkal ***Patczai Zsigmonddal***

A Nádasi család,
Nagykanizsa 2004. id. Nádasi Tamás, ifj. Nádasi Tamás, Nádasiné Gőcze Zsuzsa

Keszthely 2005.: Gőcze Rezső 85. születésnapján: *Gőcze Péterné Pecsuvácz Katalin, G. Zsuzsa, G. Zsófia, G. Rezső ölében Patczai Zsigmond, G. Péter ölében Patczai Rozika, Patczainé G. Kata, idős Nádasi Tamás, ifj. Nádasi Tamás*

Vát 2005: *Ifj. Gőcze László, G. Ferenc, G. Éva, G. Márta, G. Jolán, és G. Gabriella*

Patczai Rozi keresztelője *2005. Kaposvár: Gőcze Péter, Gőcze Zsófi, ifjú Patczai Lászlóné szül. Egyed Zita, Gőcze Péterné szül. Pecsuvácz Katalin, id. Patczai László, id. Patczai Lászlóné ölében Patczai Rozika, Patczainé Gőcze Kata, Patczai Balázs, Patczai Zsigmond*

Gőcze Zsófia diplomaosztója
Pécs, 2005.:

Patczai Balázs ölében Patczai Zsigmond,
Gőcze Zsófia, Gőcze Kata ölében Patczai Rozika

2006 augusztus 28: *Gőcze Béla, Gőcze Béláné, Gőcze Gabriella (Gabica)*

2009. Balatongyörök-Becehegy: *Gőcze Béla és Gőcze Rezső*

Szentmise után 2009-ben: Gőcze Péter, Gőcze Frigyesné, Gőcze Frigyes, Gőcze Éva, Gőcze Jolán, Gőcze Márti, Gőcze Gabi

2010. Balatongyörök-Becehegy, ***Gőcze Rezső 90. és Gőcze Péter 60. születésnapján:***

Patczai Balázs, Domborai Anett, Patczainé Gőcze Kata, ifjú Nádasi Tamás, Gőcze Rezső, Gőcze Péter,
id. Nádasiné Gőcze Zsuzsa ölében Patczai Csanád, Kern Ferencné Erzsi,
ülnek: Patczai Rozika, Gőcze Péterné Pecsuvácz Katalin, Gőcze Zsófia, Patczai Zsigmond

Patczai Csanád Keresztelője
2010. Kaposvár:

Id. Patczai Lászlóné,
Gőcze Péterné
sz. Pecsuvácz Katalin
ölében Patczai Csanád,
Ifj. Patczai Lászlóné
sz. Egyed Zita, Gőcze Zsófia,
Patczai Balázs,
Patczainé sz. Gőcze Kata
előtte Patczai Rozika
és Patczai Zsigmond

2010. novemberében Káldon
Gőcze Rezső mutat Gőcze Frigyesre, mögötte a felesége

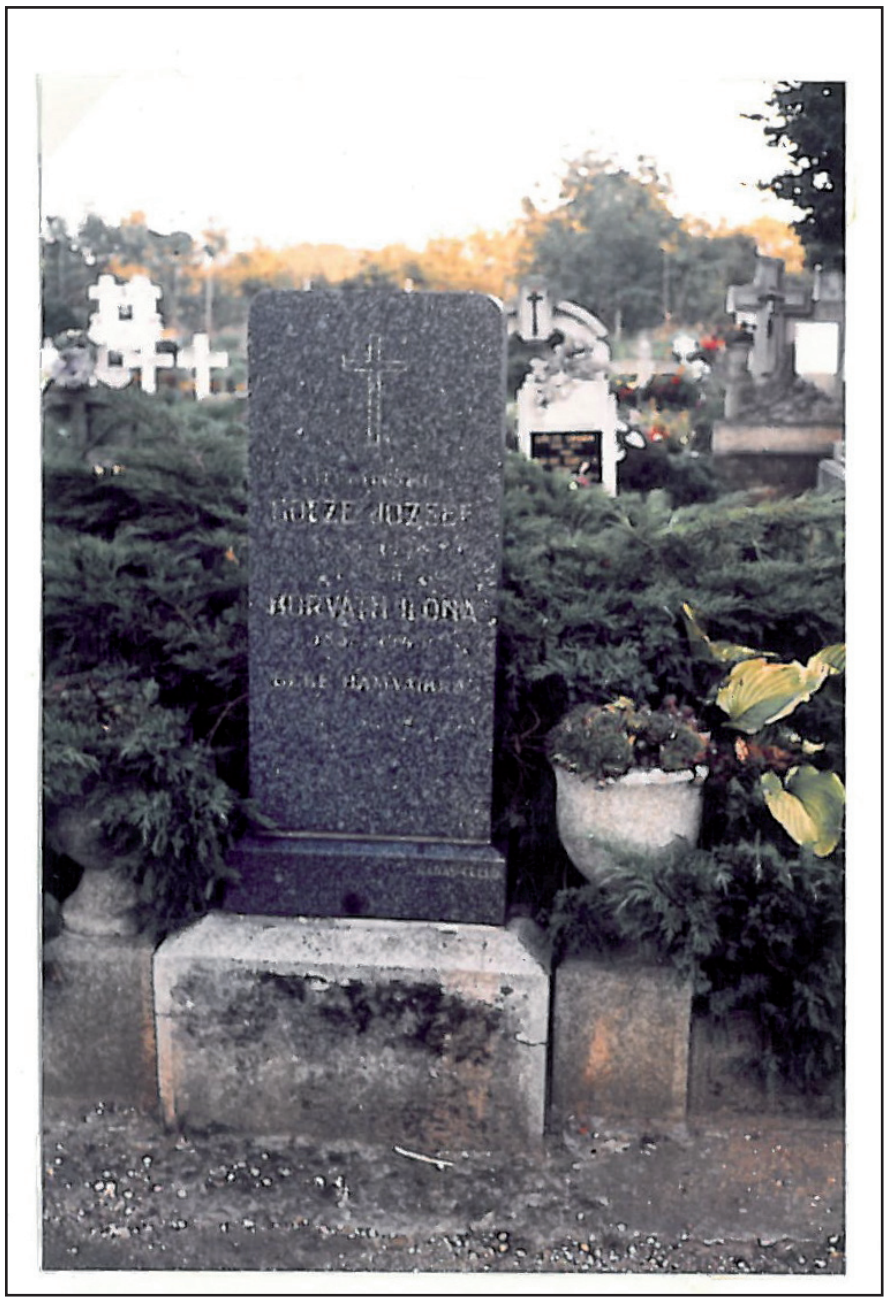
Gőcze Barnabás és Gőcze András 2007-ben a veszprémi otthonukban

Gőcze Péter és Gőcze Gabriella a hajdani családi címerrel, Vát 2009.

5. SÍREMLÉKEK — RÉGI HÁZAK

A KÁLDI TEMETŐBEN…

Itt nyugszik
GŐCZE JÓZSEF
1855 -1938

és neje
HORVÁTH ILONA
1858 -1943

A VÁTI TEMETŐBEN...

Itt nyugszik
GŐCZE RUDOLF

NEJE
NÉMETH MÁRIA
1886-1963

FIÚK RUDOLF
1919 +

GŐCZE ISTVÁN
TB. KANONOK NY. ESPERES PLÉBÁNOS
1914-1990

Itt nyugszik
GŐCZE LÁSZLÓ
1922-1974

és neje
MÁRK JOLÁN
1932-1997

AZ ALSÓSZILVÁGYI TEMETŐBEN...

Az alsószilvágyi Németh család síremlékei

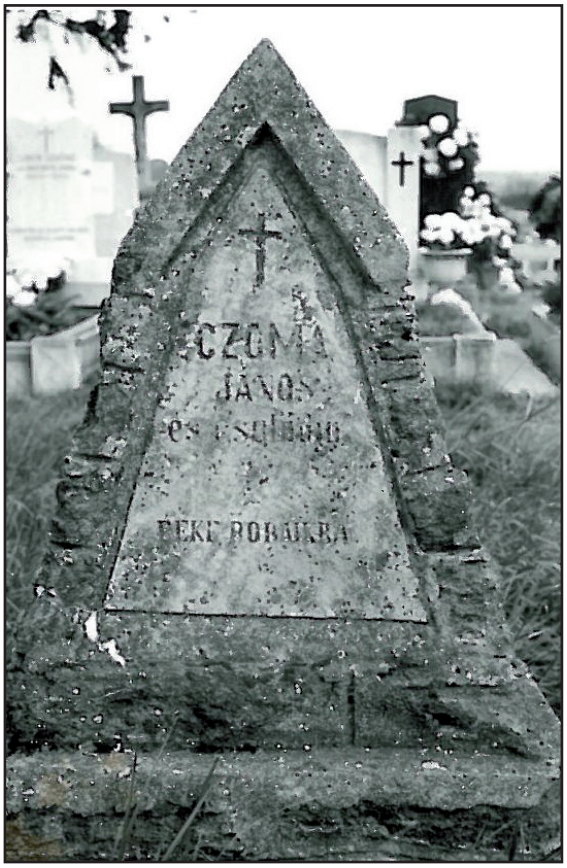
Szülők:
NÉMETH LÁSZLÓ és CZOMA TERÉZIA

Gyermekeik:
NÉMETH ANNA
NÉMETH JANKA
NÉMETH LÁSZLÓ
NÉMETH SÁNDOR
NÉMETH KÁLMÁN
NÉMETH MÁRIA
NÉMETH IDA

NÉMETH KÁLMÁN *és neje* ***SZELE GIZELLA***

ifjú NÉMETH LÁSZLÓ

AZ ALSÓSZILVÁGYI TEMETŐBEN…

A Czoma-birtok utolsó gazdájának,
Czoma Sándor (1820-1907) testvérének,
Czoma János és családjának síremléke

ISTEN dicsőségére
és a Szűz Anya tiszteletére
Emeltette czomaházi
Czoma Anna
1928 évben

A KESZTHELYI SZENT MIKLÓS TEMETŐBEN…

DR. GŐCZE REZSŐNÉ sz. FARKAS ELVIRA (1924-1999) síremléke 2010. novemberében

A VÁTI TEMETŐBEN…

A váti Gőcze család sírjánál 2010. halottak napján

AZFELSŐSZILVÁGYI TEMETŐBEN...

Itt nyugszik
FARKAS MIKLÓS
neje
KISS ERZSÉBET
és leányuk
FARKAS ERZSÉBET
(1921-2005)

A nagyszülők síremléke
FARKAS JÁNOS
és neje
HORVÁTH ROZÁLIA
valamint 5 kiskorú gyermekük

AZ ÁTALAKÍTOTT ÉS A RÉGI HÁZ VÁTON

A NÉMETH CSALÁD HÁZA ALSÓSZILVÁGYON

A FARKAS CSALÁD HÁZA FELSŐSZILVÁGYON

KESZTHELYI HÁZ épült 1960-ban

A ma is álló épület valamikór a XVIII. sz. első felében történt felújítasakor kerülhetett sor a a templom barokk átépítésére, jelenlegi arculatának kialakítására.

6. CSALÁDI ESEMÉNYEK FELJEGYZÉSE

Hazánkban csak a XV. Században tűnik fel a vezetéknevek (családnevek) használata. II. József királyunk 1787-ben megjelent nyelvrendelete tette kötelezővé alkalmazását. Korábban a személynevekkel (keresztnevekkel) jelölték az azonos családhoz tartozást: István fia László, népesebb közösségben János fia Sándor fia Ferencz. Némelykor a más családnévvé vált apanévhez kapcsolódott a „-fi” vagy „-fia” elem: Bánfi, Dezsőfi, Jakabfi stb.

Gyakrabban a szülőfalu, a lakhely nevével jelölték az egy közösséghez tartozást: Nádasdi, Inkei, Körmendi, Pesti. A XIX. században többek szemében bizonyos rang, előkelőség jele volt az ipszilonnal írott családnév: Inkey, Nádasdy, Kölcsey vagy a régi helyesírást tükröző kettős magánhangzók írása: Eötvös, Eördög, Eőry stb.
Valószínűleg a Gőcze családnév is a lakhely nevéből eredt: egy múlt századi „Helységnévtár”-ban: Ung vármegye Ungvári járásában említik „Kis-Göcz” települést, s zárójelben Kis-Geőcz-t mint a lakhely korábbi nevét. Egy korunkbeli utazó pedig arról számolt be riportjában, hogy a „Kárpátaljai Kis-geőczén” járt.